

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๔๘
วันพฤหัสบดี ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นางจรี วิจิตรวาทการ (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจันทพันธ์ ทั้งสุขบุตร
๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย
๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการ ๓

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด
๒. นางสาวลลิตาพร วิชัยชนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสียร
๒. นางสาวอัลจนา พึ่งเย็น
๓. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายเทคโนโลยี
ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นายสมชาย แสวงการ
๒. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๔๗ วันพุธ ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ในบางมาตรา เพื่อนำไปเสนอแก้ไขเพิ่มเติมในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้ปรับปรุงแก้ไขและเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณา โดยเชิญ พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม และนายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มาร่วมประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๓๕

“มาตรา ๓๕ เขตเลือกตั้งในจังหวัดใดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในเขตจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดสำหรับเขตเลือกตั้งนั้นเพื่อรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในพื้นที่ของเขตเลือกตั้งนั้น และให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

ให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

เขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งให้ถือตามเขตพื้นที่ของเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการประกาศกำหนดครั้งสุดท้าย ในกรณีที่มีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ในภายหลังและมีผลให้พื้นที่ของเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไป ให้การดำเนินการใดที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนมีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ถือว่าพื้นที่ความรับผิดชอบของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเปลี่ยนแปลงไปตามเขตเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นใหม่ แต่ในกรณีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งเป็นผลให้สมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งดังกล่าวมีจำนวนลดน้อยลงเหลือไม่เกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคดำเนินการให้มีสมาชิกให้ถูกต้องตามวรรคหนึ่งภายในหนึ่งปี เมื่อพ้นเวลาดังกล่าวแล้วยังไม่สามารถดำเนินการให้ถูกต้องได้ ให้พรรคยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดสำหรับเขตเลือกตั้งนั้น แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรานี้เป็นการแก้ปัญหาเรื่องเขตเลือกตั้งที่ยังไม่มีความแน่นอน โดยกำหนดให้เขตเลือกตั้งถือตามเขตพื้นที่ของเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดครั้งสุดท้าย ในกรณีที่มีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ในภายหลังและมีผลให้พื้นที่ของเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไป ให้การดำเนินการใดที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนมีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ ให้เป็นอันใช้ได้ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีความมุ่งหมายอย่างไรเกี่ยวกับกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง กล่าวคือ ต้องมีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองในทุกเขตเลือกตั้งหรือดำเนินการเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หากดำเนินการเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะทำให้เกิดความได้เปรียบ

เสียเปรียบระหว่างพรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองขนาดใหญ่ได้ ทั้งนี้ เห็นว่ากระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่อาจไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และหากจังหวัดใดมีเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขตเลือกตั้ง พรรคการเมืองสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้ง หรือส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า การแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๕ มีเจตนารมณ์ต้องการให้พรรคการเมืองที่ต้องการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ต้องมีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้น หรืออย่างน้อยในเขตเลือกตั้งนั้นต้องมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งด้วย กล่าวคือ ถ้าพรรคการเมืองต้องการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวน ๓๕๐ เขต ต้องมีสาขาพรรคการเมืองจำนวน ๓๕๐ สาขา หรือมีสาขาพรรคการเมืองจำนวน ๔ สาขา และมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจำนวน ๓๔๖ คน ทั้งนี้ ความว่า “ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด” มีลักษณะเป็นเรื่องของตัวบุคคลไม่มีลักษณะเป็นองค์กร และการได้มาของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใช้คำว่า “แต่งตั้ง” ซึ่งไม่มีความชัดเจนว่าแต่งตั้งอย่างไร จึงแก้ไขเพิ่มเติมให้ให้ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมาจากการเลือกของสมาชิกพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณานั้น สาขาพรรคการเมืองมีลักษณะเป็นองค์กร แต่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมีลักษณะเป็นตัวบุคคลไม่ใช่องค์กร ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะมีหน้าที่ในการเผยแพร่อุดมการณ์ ข่าวดสารของพรรคการเมือง แนะนำ ดูแลสมาชิกพรรคการเมืองในพื้นที่ และหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่าเมื่อพิจารณาจากหน้าที่ของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้วควรมอบให้พรรคการเมืองเป็นผู้แต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เพราะจะได้บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่พรรคการเมืองต้องการ เช่น เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง หรือเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับนับถือ การกำหนดให้ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมาจากการเลือกของสมาชิกพรรคการเมืองจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับพรรคการเมืองและพรรคการเมืองอาจไม่ได้บุคคลที่ต้องการมาเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด นอกจากนี้ การกำหนดว่าพรรคการเมืองจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดต้องมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งด้วย เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งบางเขตได้ การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวอาจขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญได้ เพราะพรรคการเมืองมีสิทธิในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ตามกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณานั้น มีฐานความคิดว่า พรรคการเมืองที่มีสาขาพรรคการเมืองและมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตใด หากจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งให้จัดให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากสมาชิกพรรคการเมือง ส่วนพรรคการเมืองที่ไม่มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สรรหา ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตั้งข้อสังเกตว่า พรรคการเมืองจะไม่ตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถส่งบุคคลที่ตนประสงค์ให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งลงสมัครรับเลือกตั้งได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า เรื่องกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว ในมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ แต่ขาดสภาพบังคับซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๔๐ จึงเห็นว่าหากจะให้กระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองสามารถปฏิบัติได้จริงควรต้องกำหนดให้มีสภาพบังคับ นอกจากนี้ การที่กำหนดให้พรรคการเมืองที่ต้องการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดต้องมีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้น หรืออย่างน้อยในเขตเลือกตั้งนั้นต้องมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้นด้วย แม้เป็นการเพิ่มภาระให้กับพรรคการเมือง แต่จะป้องกันพรรคการเมืองที่ไม่ได้หวังผลที่จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แต่หวังผลว่าเมื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้งแล้วจะทำให้พรรคการเมืองมีสิทธิได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า การกำหนดว่า การจัดการประชุมของสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ส่วนการจัดการประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน แนวทางในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจะดำเนินการอย่างไร และหากสาขาพรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคการเมืองมาประชุมห้าร้อยคน จะสามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้กี่คน

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งพรรคการเมืองควรมีสาขาพรรคการเมืองจำนวน ๓๕๐ สาขา เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ส่วนแนวทางในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ก็ให้สาขาพรรคการเมืองจัดการประชุมและเมื่อองค์ประชุมครบตามที่กำหนด ก็ให้สมาชิกพรรคการเมืองหนึ่งคนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหนึ่งคน และผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน ผู้ที่คัดค้านเสียงมากที่สุดคือผู้ที่ได้รับเลือก ส่วนกรณีสาขาพรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคการเมืองมาประชุมห้าร้อยคน จะสามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะเขตเลือกตั้งที่สาขาพรรคการเมืองนั้นตั้งอยู่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๓๕ ที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ได้แก้ไขเพิ่มเติมนั้น ใช้คำว่า “เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ” อาจตีความได้ว่า หมายความว่ารวมถึงจังหวัดมากกว่าหนึ่งจังหวัด หรือเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขตเลือกตั้ง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความว่า “เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ” หมายถึงเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ในบทเฉพาะกาล ร่างมาตรา ๑๓๘ ความว่า “หากพรรคการเมืองใดได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้ว ในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น” มีจุดมุ่งหมายอย่างไร พรรคการเมืองยังต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามร่างมาตรา ๕๐ และร่างมาตรา ๕๑ อีกหรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า โดยหลักการหากพรรคการเมืองต้องการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้นด้วย แต่ร่างมาตรา ๑๓๘ เป็นข้อยกเว้นในช่วงเริ่มต้นว่า

หากพรรคการเมืองได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้วในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีการให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งหนึ่งสามารถจัดให้มีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองเพื่อเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขต อาจทำให้พรรคการเมืองขาดความเข้มแข็ง เพราะอำนาจชี้ขาดในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้อยู่ที่พรรคการเมือง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ก่อนที่จะมีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง ผู้ที่ต้องการจะลงสมัครรับเลือกตั้งต้องมาสมัครหรือแจ้งความประสงค์กับพรรคการเมืองว่าตนต้องการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองสามารถกลั่นกรองในขั้นนี้ได้ว่าต้องการให้ใครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง จากนั้นจึงส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อจัดให้มีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองต่อไป

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวในเขตเลือกตั้งยังต้องจัดให้มีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองอีกหรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า กรณีมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวในเขตเลือกตั้งนั้น ก็ต้องจัดให้มีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง เพื่อให้ความสำคัญกับสมาชิกพรรคการเมืองและเป็นการยืนยันว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นได้รับการรับรองจากสมาชิกของพรรคการเมืองแล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีมีการเรียกประชุมสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้ว แต่องค์ประชุมไม่ครบจะส่งผลอย่างไร

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า ต้องถือว่าไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เนื่องจากองค์ประชุมไม่ครบจึงไม่สามารถมีมติใด ๆ ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในอนาคตอาจมีปัญหาว่าพรรคการเมืองหนึ่งอาจจ้างสมาชิกพรรคการเมืองของพรรคการเมืองอีกพรรคหนึ่งไม่ให้เข้าร่วมประชุมเพื่อให้องค์ประชุมไม่ครบซึ่งจะทำให้พรรคการเมืองนั้นไม่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ปัญหาดังกล่าวต้องแก้ไขด้วยการตรวจสอบและถ่วงดุลในระบอบประชาธิปไตย กรณีมีผู้พบเห็นว่าการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไม่ชอบ ก็สามารถร้องเรียนไปยังคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้ซึ่งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองมีอำนาจดำเนินการลงโทษได้ แต่หากมีการร้องเรียนไปยังคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองแล้วแต่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเพิกเฉยและยืนยันจะส่งผู้ที่ทุจริตเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง สมาชิกของพรรคการเมืองที่เห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ชอบ สามารถดำเนินการตามร่างมาตรา ๔๒ ขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยเพื่อเพิกถอนมติของพรรคการเมืองได้ ส่วนการที่พรรคการเมืองหนึ่งอาจจ้างสมาชิก

พรรคการเมืองของอีกพรรคการเมืองหนึ่งไม่ให้เข้าร่วมประชุมเพื่อให้องค์ประชุมไม่ครบ ทำให้พรรคการเมืองนั้นไม่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมาเป็นคู่แข่งได้นั้นถือว่ามีความผิด

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากพบว่ากระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองมิชอบ ไม่อาจถือว่าเป็นความผิดฐานจัดการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตได้ เพราะกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองไม่ใช่การเลือกตั้งแต่เป็นการสรรหา

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “เขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งให้ถือตามเขตพื้นที่ของเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการประกาศกำหนดครั้งสุดท้าย ในกรณีที่มีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ในภายหลังและมีผลให้พื้นที่ของเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไป ให้การดำเนินการใดที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนมีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ถือว่าพื้นที่ความรับผิดชอบของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเปลี่ยนแปลงไปตามเขตเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นใหม่ แต่ในกรณีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งเป็นผลให้สมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งดังกล่าว มีจำนวนลดน้อยลงเหลือไม่เกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองดำเนินการให้มีสมาชิกให้ถูกต้องตามวรรคหนึ่งภายในหนึ่งปี เมื่อพ้นเวลาดังกล่าวแล้วยังไม่สามารถดำเนินการให้ถูกต้องได้ ให้พรรคการเมืองยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดสำหรับเขตเลือกตั้งนั้น แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบ”

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มีหลักการที่ต้องการให้สิทธิกับประชาชนมากขึ้นโดยกำหนดให้ประชาชนทุกคนสามารถเลือกได้ว่าต้องการลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด หรือลงคะแนนให้พรรคการเมืองพรรคใด การกำหนดให้มีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง จะเป็นการตัดสิทธิประชาชนหรือไม่ กล่าวคือ ประชาชนต้องการจะเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ก แต่พรรคการเมือง ก ไม่มีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้น ทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่ตนต้องการจะเลือกได้ นอกจากนี้ การกำหนดให้ในเขตเลือกตั้งใดที่พรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคการเมืองไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ไม่สามารถมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้ ถือว่าสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคนนั้นถูกตัดสิทธิ ดังนั้น กระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองจะสามารถใช้เขตจังหวัดแทนเขตเลือกตั้งได้หรือไม่ เพื่อเป็นการรักษาสิทธิของประชาชนและสมาชิกพรรคการเมือง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ยังควรต้องให้มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในทุกเขตเลือกตั้งเพื่อป้องกันพรรคการเมืองที่ไม่ได้หวังผลที่จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แต่หวังผลว่าเมื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้งแล้วจะทำให้พรรคการเมืองมีสิทธิได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ แต่ทั้งนี้สมาชิกพรรคการเมืองจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน แม้ไม่อาจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้ ก็ยังสามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้ นอกจากนี้ เห็นว่าหากผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องการจะสมัครรับเลือกตั้ง การหาสมาชิกพรรคการเมืองจำนวน ๑๐๐ คนในเขตเลือกตั้งนั้น ก็ควรจะหาได้ไม่เช่นนั้นจะชะงักการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้อย่างไร และการกำหนดเรื่องกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองยังเป็นการป้องกันเรื่องการซื้อตัวอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองได้อีกด้วย เพราะอดีตสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองอื่นไม่สามารถเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้หากสมาชิกพรรคการเมืองไม่เห็นชอบ

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่พรรคการเมืองมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยสี่สาขาตามกฎหมาย แล้วส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผ่านกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองอย่างถูกต้อง เท่ากับว่าพรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๔ คน และพรรคการเมืองสามารถเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้จำนวน ๑๕๐ รายชื่อใช่หรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า กรณีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๔ คนตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง พรรคการเมืองสามารถเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้ไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบรายชื่อ โดยสาขาพรรคการเมืองทั้งสี่สาขาต้องจัดให้มีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อด้วย โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองหนึ่งคนสามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้คนละไม่เกินสิบห้ารายชื่อ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากบัญญัติในบททั่วไปให้มีการจัดให้มีกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองในทุกเขตเลือกตั้ง แต่ไปบัญญัติข้อยกเว้นในบทเฉพาะกาลไว้ว่าหากในจังหวัดใดที่มีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้ว ให้พรรคการเมืองสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งเพื่อเป็นการรักษาสีทธิให้ประชาชน และเพื่อให้เกิดความชัดเจนเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นต้นี้ “เขตเลือกตั้งในจังหวัดใดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคนให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นในเขตจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดสำหรับเขตเลือกตั้งนั้นเพื่อรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในพื้นที่ของเขตเลือกตั้งนั้นดังกล่าว และให้นับความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ คือต้องการให้พรรคการเมืองขยายสาขาพรรคการเมือง เพราะสาขาพรรคการเมืองจะมีบทบาทหน้าที่ในการทำให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่เฉพาะเรื่องผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอผู้แทนในระดับท้องถิ่น รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นของพรรคการเมืองด้วย การกำหนดเรื่องกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองอาจทำให้ความสำคัญของสาขาพรรคการเมืองลดลงและทำให้พรรคการเมืองไม่ขยายสาขาพรรคการเมืองแต่เน้นเรื่องตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนดวิธีการในการจูงใจให้พรรคการเมืองจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเพิ่มขึ้นเอง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมาธิการวิสามัญเห็นว่าหากต้องการให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองแล้ว พรรคการเมืองจะต้องมีสาขาพรรคการเมืองเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองและกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง ซึ่งจะสามารถจูงใจให้พรรคการเมืองจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเพิ่มขึ้นได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๕ เขตเลือกตั้งในจังหวัดใดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคนให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดสำหรับเขตเลือกตั้งนั้นเพื่อรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในพื้นที่ของเขตเลือกตั้งนั้นดังกล่าว และให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

ให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

เขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งให้ถือตามเขตพื้นที่ของเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการประกาศกำหนดครั้งสุดท้าย ในกรณีที่มีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ในภายหลังและมีผลให้พื้นที่ของเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปให้การดำเนินการใดที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนมีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ถือว่าพื้นที่ความรับผิดชอบของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเปลี่ยนแปลงไปตามเขตเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นใหม่ แต่ในกรณีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งเป็นผลให้สมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งดังกล่าวมีจำนวนลดน้อยลงเหลือไม่เกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองดำเนินการให้มีสมาชิกให้ถูกต้องตามวรรคหนึ่งภายในหนึ่งปี เมื่อพ้นเวลาดังกล่าวแล้วยังไม่สามารถดำเนินการให้ถูกต้องได้ ให้พรรคการเมืองยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดสำหรับเขตเลือกตั้งนั้น แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบ”

มาตรา ๔๗

“มาตรา ๔๗ พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด หากเขตเลือกตั้งนั้นมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ดำเนินการสรรหาผู้สมัครตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งในเขตเลือกตั้งใด ให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้ซึ่งได้รับเลือกจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ในกรณีที่เขตเลือกตั้งใด พรรคการเมืองมิได้กำหนดให้อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองแห่งใด หรือไม่มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้น การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาคัดเลือกตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง

ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ชี้แจงแสดงเหตุผลการไม่ส่งผู้สมัครนั้นให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไปด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรแก้ไขความในวรรคหนึ่งให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๓๓ (๒) ที่กำหนดให้พรรคการเมือง มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มี ภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นดังนี้

“พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งใด หากเขตเลือกตั้งนั้นต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ตัวแทนพรรคของผู้สมัครตามร่างมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งในเขตเลือกตั้งใด ให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้ซึ่งได้รับเลือกจาก สาขาพรรคที่มีชื่อหรือตัวแทนพรรคที่มีชื่อประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก พรรคที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งนั้น”

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สอบถามว่า ความในวรรคสองที่แก้ไข ความว่า “สมาชิกพรรคที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งนั้น” หมายความว่าสมาชิกพรรคการเมืองที่อยู่ในสาขา พรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้นใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “สมาชิกพรรคที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งนั้น” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมืองที่อยู่ในสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าสมาชิก พรรคการเมืองที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งเป็นผู้ลงคะแนนคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคสองที่แก้ไข หมายความว่าเมื่อสมาชิกพรรคการเมืองที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้ง เป็นผู้ลงคะแนนคัดเลือกบุคคลใดแล้ว คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องให้ความเห็นชอบบุคคลที่ สมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนนคัดเลือกใช่หรือไม่ และเห็นว่าควรแก้ไขความในร่างมาตรา ๔๗ ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรรมการการเลือกตั้งนำไปตีความว่ากระบวนการตามร่างมาตรา ๔๗ เป็นส่วนหนึ่ง ของการเลือกตั้ง

- หากพรรคการเมืองไม่มีสมาชิกพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใดจะสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งนั้นได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๔๗ เป็นการวางหลักการให้สมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้ลงคะแนนคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนกระบวนการเสนอชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้คณะกรรมการ บริหารพรรคการเมืองพิจารณาเป็นคนละขั้นต่อกับร่างมาตรา ๔๗ ทั้งนี้ เสนอตัดความในวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ออกทั้งหมด เนื่องจากร่างมาตรา ๕๐ ได้กำหนดวิธีการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไว้แล้ว ส่วนกรณีที่พรรคการเมืองไม่มีสมาชิกพรรคการเมือง ในเขตเลือกตั้งใดจะส่งผลให้พรรคการเมืองไม่มีสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้น จึงไม่สามารถส่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งที่แก้ไข จะทำให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเพื่อดำเนิน

กิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่หลายจังหวัดได้ แต่พรรคการเมืองจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดจะต้องมีสาขาพรรคการเมืองตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากพรรคการเมืองต้องการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดก็สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้นได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๗ พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด **หากพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ดำเนินการตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมือง** ประจำจังหวัดที่ **มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ** ในเขตเลือกตั้งนั้น **ให้ดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามวรรค ๕๖ สรรพหนึ่ง**

พรรคผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ในเขตเลือกตั้งใด **ให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งตามวรรคสองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ** ในเขตเลือกตั้งนั้น **เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง**

ในกรณีที่เขตเลือกตั้งใด พรรคการเมืองไม่ได้กำหนดให้ชื่อในพื้นที่ยังมีเขตพื้นที่รับผิดชอบของพรรคการเมืองอื่นในเขตเลือกตั้งนั้น หรือไม่มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้น พรรคผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาจัดเลือกตั้งตามวรรค ๕๖ สรรพสอง

ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ไม่ขอตั้งเขตใด ให้ยื่นเสนอแสดงเหตุผลที่ไม่ส่งผู้สมัครนั้นให้ผู้สังเกตการณ์ซึ่งตั้งโดย

มาตรา ๔๘

“มาตรา ๔๘ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อ เพื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด โดยให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันรับสมัครเลือกตั้ง

การกำหนดอัตราส่วนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๔๘ มีเนื้อหาตามร่างที่เสนอโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่ได้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๔๘ เนื่องจากเห็นว่าพรรคการเมืองจะดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อโดยคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงอยู่แล้ว แต่เมื่อพรรคการเมืองส่งบัญชีรายชื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนนเลือก สมาชิกพรรคการเมืองจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่าบุคคลใดจะอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงกระทำได้อย่าง เนื่องจากจะต้องผ่านการลงคะแนนคัดเลือกจากสมาชิกพรรคการเมือง

นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า ความในร่างมาตรา ๔๘ มีเนื้อหาตามร่างที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อกำหนดให้มีกระบวนการที่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองแล้ว การจัดทำบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจึงขึ้นอยู่กับผลการลงคะแนนของสมาชิกพรรคการเมือง และคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องยอมรับ บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ผ่านการลงคะแนนของสมาชิกพรรคการเมือง แม้ว่าบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจะมีอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นชายและหญิงไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสองกำหนดให้พรรคการเมืองแจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามอัตราส่วนที่กำหนดไว้ได้ พรรคการเมืองจะต้องแจ้งเหตุผลในลักษณะใด และเห็นว่าควรกำหนดความในวรรคสองให้ชัดเจนว่าอัตราส่วนในวรรคสองเป็นอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองเป็นการกำหนดให้พรรคการเมืองแจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบในกรณีพรรคการเมืองใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามอัตราส่วนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ได้ ทั้งนี้ เสนอแก้ไขความในวรรคสองเป็นดังนี้ “คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามวรรคหนึ่งตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันรับสมัครเลือกตั้ง” และเพิ่มความเป็นวรรคสี่ ดังนี้ “ในกรณีที่ผลการดำเนินการตามมาตรา ๕๑ ทำให้การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมิได้เป็นไปตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือเอาผลการดำเนินการตามมาตรา ๕๑ เป็นสำคัญ” เพื่อป้องกันไม่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิเสธไม่รับบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองโดยอ้างเหตุผลว่าบัญชีรายชื่อไม่มีอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นชายและหญิงตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสองที่แก้ไขอาจทำให้มีผู้โต้แย้งได้ว่าเหตุใดจึงไม่กำหนดให้การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นชายและหญิงด้วย

- ร่างมาตรา ๕๑ (๒) ได้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาของพรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมของชายและหญิงเพื่อส่งให้กับสมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนนเลือกด้วยเช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมของชายและหญิง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีความเห็นว่าควรตัดความในวรรคสองและวรรคสามออกทั้งหมด แต่ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอให้คงความในวรรคสองและวรรคสามไว้ เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจ

ดำเนินการตามวรรคสองได้ ส่วนความในวรรคสี่ที่เพิ่มขึ้นใหม่ หากทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นก็สามารถกำหนดไว้ในร่างมาตรานี้ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า พรรคการเมืองอาจจัดทำบัญชีรายชื่อเพียงหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อส่งให้สมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนน จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่าพรรคการเมืองจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อจำนวนเท่าใดเพื่อส่งให้สมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนนเลือก

- การกำหนดให้การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต้องผ่านกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง อาจไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายของมาตรา ๙๐ ของรัฐธรรมนูญ

- การกำหนดให้คณะกรรมการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นชายและหญิงอาจกระทบต่อเสรีภาพของพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองควรมีอำนาจในการจัดทำหรือกำหนดอัตราส่วนของผู้สมัครรับเลือกตั้งเองได้

- ความในร่างมาตรา ๔๘ มีเนื้อหาเหมาะสมแล้ว เนื่องจากในอนาคตอาจมีผู้หญิงเข้ามาดำเนินงานทางการเมืองมากขึ้น

นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสียร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๕๑ (๒) กำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๕๑ สอดคล้องกับมาตรา ๙๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้การจัดทำบัญชีรายชื่อต้องให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย ส่วนร่างมาตรา ๔๘ วรรคสาม กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหารือกับพรรคการเมืองก่อนที่จะกำหนดอัตราส่วนของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ได้แก้ไขเนื้อหาของร่างมาตรา ๔๘ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงควรแก้ไขเนื้อหาของร่างมาตรา ๔๘ ให้น้อยที่สุด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๔๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๘ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อ เพื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด โดยให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามวรรคหนึ่งตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันรับสมัครเลือกตั้ง

การกำหนดอัตราส่วนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองด้วย

ในกรณีที่ผลการดำเนินการตามมาตรา ๕๑ ทำให้การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ได้ เป็นไปตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือเอาผลการดำเนินการตามมาตรา ๕๑ เป็นสำคัญ”

มาตรา ๔๙

“มาตรา ๔๙ ในการเลือกตั้งทั่วไป การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ เว้นแต่กรณีที่เป็นการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง

หรือกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งตายก่อนปิดรับสมัครรับเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งในตำแหน่งที่ว่าง ให้ดำเนินการตามข้อบังคับ

เมื่อมีกรณีที่ต้องสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งนี้ จำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกันที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๓ และให้มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ

เพื่อประโยชน์ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง พรรคการเมืองใดจะดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการล่วงหน้าก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่ง ความว่า “หรือการเลือกตั้งในตำแหน่งที่ว่าง” บัญญัติไว้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกระบวนการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนความในวรรคสามมีเนื้อหาเหมาะสมแล้ว โดยไม่ต้องกำหนดให้พรรคการเมืองดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่ง อาจกำหนดความว่า “หรือการเลือกตั้งในตำแหน่งที่ว่าง” ได้ หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างจะต้องดำเนินการในระยะเวลาอันสั้น หรืออาจมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างจำนวนไม่มากนัก

นายประพันธ์ นัยโกวิท กล่าวว่า ควรคำนึงถึงกรณีที่มีการยุบสภาซึ่งพรรคการเมืองจะไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะมีการยุบสภาเมื่อใด หากกำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว อาจทำให้พรรคการเมืองประสบปัญหาในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ได้แก้ไขความในร่างมาตรานี้ จึงควรปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรานี้ให้น้อยที่สุด

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอตัดความในวรรคสามออกทั้งวรรค เนื่องจากพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลส่วนใหญ่อยู่บริหารราชการแผ่นดินไม่ครบวาระ พรรคการเมืองจึงไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรคงความในวรรคสามไว้เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าพรรคการเมืองสามารถดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นการล่วงหน้าก่อนการเลือกตั้งได้

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๕๐ ที่แก้ไขใหม่ ทำให้บทบาทของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองตั้งขึ้นถูกลดความสำคัญลง เนื่องจากอำนาจในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจะอยู่ที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๔๙ กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งคณะกรรมการสรรหาที่มีอำนาจตัดชื่อผู้สมัครที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ สอบถามว่า กรณีที่ร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง กำหนดให้ องค์ประกอบกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมาจากหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา ซึ่งมาจากภาคต่างกันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดนั้น ควรมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งให้มีจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากขึ้นหรือไม่ เนื่องจากมีการกำหนดให้พรรคการเมืองที่มีสมาชิกเกินหนึ่งร้อยคนในเขตเลือกตั้งใดที่มีใช้เขตเลือกตั้งที่เป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ ต้องจัดให้สาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดองค์ประกอบกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาว่าอย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และหากเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งให้มีจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากขึ้นจะกระทำเฉพาะพรรคการเมืองขนาดใหญ่ แต่จะทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กไม่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เลย เนื่องจากไม่สามารถตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามสัดส่วนดังกล่าวได้

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า หากกำหนดรูปแบบกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๕๐ จะทำให้จำนวนสาขาพรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากหากพรรคการเมืองใดมีสมาชิกจำนวนมากย่อมส่งผลให้ต้องจัดทำกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง จึงควรปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๔๙ ให้มีจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากขึ้น เพื่อให้ได้สัดส่วนกับการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่ใช้เกณฑ์สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเป็นสำคัญ

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๓ บัญญัติบังคับให้พรรคการเมืองต้องจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งหมายความว่าอย่างน้อยต้องมีสาขาพรรคการเมืองสี่สาขาที่มาจากภาคต่างกัน ดังนั้นการจะกำหนดจำนวนสาขาพรรคการเมืองในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง ให้แตกต่างไปจากที่ร่างมาตรา ๓๓ บัญญัติไว้อาจทำให้กฎหมายขัดแย้งกันเองได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง เป็นดังนี้ “เมื่อมีกรณีที่ต้องสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้รับสมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งนี้ จำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำ

จังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกันและผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่าสี่คน เว้นแต่พรรคใดมีผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่เกินสี่คน ให้ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดทั้งหมดที่มีอยู่เป็นกรรมการสรรหาที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๓ และให้มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ **ตพทที่กำหนดไว้ในหมวดที่ ๕๖ และหมวดที่ ๕๘**”

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ สอบถามว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กำหนดสัดส่วนให้มีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาและผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่าสี่คนเช่นเดียวกันจะเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากสมาชิกในสาขาพรรคการเมืองมีจำนวนมากกว่าสมาชิกในเขตที่ตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดพอสมควร

ประธานกรรมการกล่าวว่า จำนวนสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดของแต่ละพรรคการเมืองโดยปกติจะมีจำนวนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เรื่องตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเป็นบทบัญญัติใหม่ จึงไม่มีความชัดเจนว่าแต่ละพรรคการเมืองจะมีการตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจำนวนเท่าใด แต่ในระยะเริ่มต้นจำเป็นต้องกำหนดสัดส่วนขั้นต่ำของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้สัมพันธ์กับสาขาพรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองได้เรียนรู้และพัฒนาไปเป็นสถาบันการเมืองที่เข้มแข็งต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๙ ในการเลือกตั้งทั่วไป การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ เว้นแต่กรณีที่เป็นกรณีส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้งหรือกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งตายก่อนปิดรับสมัครรับเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งในตำแหน่งที่ว่าง ให้ดำเนินการตามข้อบังคับ

เมื่อมีกรณีที่ต้องสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้รับสมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งนี้ จำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกันและผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่าสี่คน เว้นแต่พรรคใดมีผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่เกินสี่คน ให้ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดทั้งหมดที่มีอยู่เป็นกรรมการสรรหาที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๓ และให้มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ **ตพทที่กำหนดไว้ในหมวดที่ ๕๖ และหมวดที่ ๕๘**

เพื่อประโยชน์ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง พรรคการเมืองใดจะดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้เป็น

การล่วงหน้าซึ่งต้องไม่เกินห้าสิบวันก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้”

มาตรา ๕๐

“มาตรา ๕๐ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสรรหากำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งและประกาศให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป

(๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลารับสมัครตาม (๑) ให้คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้ง แล้วส่งรายชื่อผู้สมัครให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น

(๓) เมื่อสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับรายชื่อผู้สมัครจากคณะกรรมการสรรหาแล้ว ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจัดการประชุมภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อผู้สมัคร เพื่อให้สมาชิกเพื่อลงคะแนนเลือกผู้สมัครตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาส่งมา

(๔) การประชุมสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยว่าหนึ่งร้อยคนหรือการประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน โดยในการลงคะแนนให้สมาชิกมีสิทธิลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครได้เพียงหนึ่งคน และเมื่อลงคะแนนเสร็จจึ้นแล้วให้นับคะแนนและประกาศผลการนับคะแนนของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดสองลำดับแรกให้คณะกรรมการสรรหาโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้มีคะแนนเท่ากันมากกว่าจำนวนดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ

(๕) ให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนของแต่ละเขตเลือกตั้งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยพิจารณาจากผู้มีคะแนนสูงสุดของแต่ละเขตเลือกตั้ง หากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบ ให้แสดงเหตุผลและให้พิจารณาผู้สมัครซึ่งได้คะแนนในลำดับถัดไปเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบกับรายชื่อที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาประชุมร่วมกัน หากที่ประชุมร่วมกันมีมติเห็นชอบกับผู้สมัครผู้ใด ให้เสนอรายชื่อผู้นั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ถ้าที่ประชุมร่วมกันมีมติไม่เห็นชอบด้วยกับรายชื่อผู้สมัครที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการสรรหาแจ้งเหตุผลให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้นทราบ และให้ดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จนกว่าจะได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เว้นแต่กรณีที่การสรรหาดังกล่าวจะเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาการรับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด พรรคการเมืองจะดำเนินการตามวรรคสองก็ได้ แต่ต้องแจ้งเหตุผลให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอรายชื่อสมาชิกผู้ซึ่งจะส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นซึ่งได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมด

เท่าที่มีอยู่ ต่อที่ประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อพิจารณาคัดเลือก โดยผู้ซึ่งจะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น จะต้องได้รับคะแนนเสียงสี่ในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดรวมกันเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยในคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบนั้น ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยสี่สาขาพรรคการเมืองและคะแนนเสียงของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดอย่างน้อยสี่คน ซึ่งต้องครบตามภาคที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ วิธีการเสนอรายชื่อและการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) และ (๕) เป็นดังนี้

“(๔) การประชุมสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยว่าหนึ่งร้อยคนหรือการประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน โดยในการลงคะแนนให้สมาชิกมีสิทธิลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครได้เพียงหนึ่งคน และเมื่อลงคะแนนเสร็จจึ้นแล้วให้นับคะแนนและประกาศผลการนับคะแนนของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในสำหรับเขตเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดสองลำดับแรกให้คณะกรรมการสรรหาโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้มีคะแนนเท่ากันมากกว่าจำนวนดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ

(๕) ให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนของแต่ละเขตเลือกตั้งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยพิจารณาจากผู้มีคะแนนสูงสุดของแต่ละเขตเลือกตั้ง หากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบ ให้แสดงเหตุผลและให้พิจารณาผู้สมัครซึ่งได้คะแนนในลำดับถัดไปเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบกับรายชื่อที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาประชุมร่วมกัน หากที่ประชุมร่วมกันมีมติเห็นชอบกับผู้สมัครผู้ใด ให้เสนอรายชื่อผู้นั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ถ้าที่ประชุมร่วมกันมีมติไม่เห็นชอบด้วยกับรายชื่อผู้สมัครที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการสรรหาแจ้งเหตุผลให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้นทราบ และให้ดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จนกว่าจะได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เว้นแต่กรณีที่การสรรหาดังกล่าวจะเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาการรับสมัครที่คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศกำหนด พรรคการเมืองจะ**ดำเนินการสรรหาพรรคสองที่ไม่ได้ แต่ต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเห็นว่าพรรคที่ไม่ได้มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้ส่งผู้สมัครตามที่เห็นสมควรก็ได้”**

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความใน (๕) ที่แก้ไข หากกำหนดให้พรรคการเมืองเป็นผู้ลงมติในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่เห็นสมควรแล้ว อาจหมายถึงเฉพาะคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเท่านั้นที่จะเป็นผู้พิจารณามีมติในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาซึ่งมิใช่กรรมการบริหารพรรคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการลงมติในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สอบถามว่า ผู้ใดจะมีอำนาจในการตัดสินใจการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเหตุทำให้พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาการรับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประกาศกำหนด และควรกำหนดให้พรรคการเมืองต้องแสดงเหตุผลต่อสมาชิกพรรคการเมืองในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เห็นชอบด้วยกับรายชื่อผู้สมัครที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความใน (๕) อาจมีเนื้อหาที่ทำให้เกิดความสับสน จึงควรปรับปรุงความใน (๕) โดยไม่ต้องกำหนดให้มีข้อยกเว้น แต่กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง หากยังไม่สามารถสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ให้ที่ประชุมร่วมกันของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาลงมติในขั้นสุดท้ายว่าจะส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๕) ได้ผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว อย่างไรก็ตาม อาจกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเพียงฝ่ายเดียวเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจว่าจะส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในเบื้องต้น ดังนั้น ผู้สมัครที่คณะกรรมการสรรหาจะส่งรายชื่อให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดคัดเลือกย่อมเป็นบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาได้พิจารณาคุณสมบัติมาแล้ว จึงไม่มีเหตุผลใดที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะไม่พิจารณารายชื่อผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดสองลำดับแรกของแต่ละเขตเลือกตั้ง เว้นแต่บุคคลนั้นจะมีพฤติการณ์ว่ากระทำความผิดตามกฎหมายอย่างร้ายแรง ก็อาจเปิดช่องให้คัดเลือกผู้สมัครรายอื่นที่อยู่ในบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า จากความเห็นข้างต้นหมายความว่า คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะเป็นผู้มีอำนาจชี้ขาดบุคคลที่พรรคการเมืองจะส่งสมัครรับเลือกตั้ง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า แม้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะเป็นผู้มีอำนาจชี้ขาดบุคคลที่พรรคการเมืองจะส่งสมัครรับเลือกตั้ง แต่กรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบให้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดในเขตเลือกตั้งใดได้รับการคัดเลือกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองจะต้องชี้แจงแสดงเหตุผลที่หนักแน่น และมีข้อเท็จจริงประกอบ กรณีไม่ให้ความเห็นชอบกับรายชื่อนั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากพรรคการเมืองทราบว่าผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดในเขตเลือกตั้งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสมาชิกในสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่เป็นผู้ลงคะแนนเลือกผู้สมัคร แต่ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนมาเป็นลำดับที่สองเป็นผู้ที่อาจจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่า พรรคการเมืองจะอ้างเหตุผลใดในการเลือกผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนมาเป็นลำดับที่สองเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า หากการเลือกผู้สมัครในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้กระทำไปโดยถูกต้องตามระบบและสมาชิกมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครอย่างแท้จริง พรรคการเมืองก็ต้องยอมรับในมติของสมาชิกพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๐ (๔) เป็นดังนี้ “ การประชุมสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนหรือการประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน โดยในการลงคะแนน ให้สมาชิกมีสิทธิลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครได้เพียงหนึ่งคน และเมื่อลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้วให้นำคะแนนและ ประกาศผลการนับคะแนนของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไปสำหรับเขตเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานชื่อ

ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดสองลำดับแรกให้คณะกรรมการสรรหาโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้มีคะแนนเท่ากันมากกว่าจำนวนดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ การจัดการประชุมและการลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามข้อบังคับ” ทั้งนี้ ควรกำหนดด้วยว่าหากหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่ดำเนินการจัดให้มีการประชุมหรือการลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมือง ถือว่ามีความผิดและต้องได้รับโทษ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ พรรคการเมืองต้องกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๑๕ (๑๒) อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเพิ่มความในตอนที่ห้าของร่างมาตรา ๕๐ (๔) ข้างต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๕๐ (๕) ที่เพิ่มขึ้นใหม่เป็นเรื่องวิธีการจัดการประชุมและการลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครในที่ประชุมสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เพื่อป้องกันคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าไปแทรกแซงกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้กับพรรคการเมือง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สอบถามว่า กรณีที่การสรรหาดังกล่าวจะเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาการรับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด พรรคการเมืองจะนำรายชื่อบุคคลใดมาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองก็ได้ใช้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่การสรรหาดังกล่าวจะเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาการรับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด กฎหมายเปิดกว้างให้พรรคการเมืองสามารถนำรายชื่อบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้นมาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า กรณีดังกล่าวจะเป็นช่องทางให้พรรคการเมืองนำบุคคลอื่นมาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ทั้งที่บุคคลนั้นไม่ได้แสดงความประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมาตั้งแต่ต้น ดังนั้น หากพรรคการเมืองไม่เห็นชอบกับรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดสองลำดับแรก ควรให้พรรคการเมืองคัดเลือกผู้สมัครจากบุคคลที่อยู่ในบัญชีผู้สมัครของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้นแทน ทั้งนี้ การกำหนดข้อยกเว้นกรณีการสรรหาดังกล่าวจะเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาการรับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดสามารถกระทำได้ แต่ข้อยกเว้นดังกล่าวต้องอยู่ในกรอบบัญชีของผู้สมัครเดิมในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๕) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบผู้สมัครจากผู้มีคะแนนสูงสุดของแต่ละเขตเลือกตั้ง และหากไม่เห็นชอบผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดของแต่ละเขตเลือกตั้ง ให้พิจารณาผู้สมัครซึ่งได้คะแนนในลำดับถัดไป แต่หากการสรรหาดังกล่าวจะทำให้พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาการรับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ก็จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองได้คัดเลือกบุคคลอื่นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองต้องพิจารณาจากบัญชีผู้สมัครของพรรคการเมืองในแต่ละเขตเลือกตั้งเป็นสำคัญ ทั้งนี้ การให้เหตุผลว่าผู้สมัครทุกคนในบัญชีผู้สมัครไม่มีความเหมาะสมที่จะส่งลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นเหตุผลที่รับฟังได้ยาก เนื่องจากผู้สมัครทุกคนต้องได้รับการตรวจสอบคุณสมบัติและความเหมาะสมจากคณะกรรมการสรรหาในเบื้องต้นก่อนแล้ว

เหตุผลและให้พิจารณาผู้สมัครซึ่งไม่ได้คะแนนในลำดับถัดไปเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีที่ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบด้วยกับรายชื่อที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการ สรรหาประชุมร่วมกัน ทบทวนที่ประชุมร่วมกันซึ่งมติเห็นชอบด้วยกับผู้สมัครผู้ใด ให้เสนอรายชื่อผู้นั้น เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่รายชื่อที่ประชุมร่วมกันซึ่งมติไม่เห็นชอบด้วยกับรายชื่อผู้สมัครที่สาขา พรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการสรรหาแจ้ง เหตุผลให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้น ทราบ และให้ดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จนกว่าจะได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วแต่กรณีที่ทว่าสรรหาตั้งที่สาขาเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่ขอส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่งรายชื่อสาขาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาที่สาขาพรรคการเมืองที่ คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด พรรคการเมืองส่งดำเนินการสรรหาได้ แต่ต้องแจ้งเหตุผลให้ สมาชิกทราบเป็นต้นไปให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรคและคณะกรรมการ สรรหา ในการประชุมร่วมกันที่ประชุมร่วมจะมีมติด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่ให้ผู้สมัครรายอื่นที่ไต่ยื่น สมัครไว้แล้วตาม (๑) ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ต้องชี้แจงเหตุผลให้สาขาพรรคการเมืองและตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัดและสมาชิกที่เกี่ยวข้องทราบ”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ใน (๔) ตอนท้าย ควรเพิ่ม บทบัญญัติให้ต้องกำหนดเรื่องการเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครกรณีที่มีผู้สมัครมีคะแนนเท่ากันไว้ในข้อบังคับ พรรคการเมืองหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่จำเป็นต้องเพิ่มบทบัญญัติเรื่องการเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครกรณีที่มี ผู้สมัครมีคะแนนเท่ากันไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง เนื่องจากหากมีผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน จำนวนสามคน คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองก็สามารถคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากจำนวน สามคนได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ตามหลักการเดิมในกรณีที่ผู้สมัคร ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้สมัครได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน ควรให้คณะกรรมการบริหาร พรรคการเมืองเป็นผู้มีอำนาจเลือกบุคคลที่เหมาะสมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ควรให้เป็นอำนาจของ คณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า หากพรรคการเมืองสามารถ นำบุคคลที่อยู่นอกบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งมาเป็นผู้สมัครในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้ ระบบการ คัดเลือกผู้สมัครตามร่างมาตรา ๕๐ ก็จะไม่มีความหมาย และเพื่อเป็นการเคารพเสียงของสมาชิกใน พรรคการเมืองจึงกำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้มีคะแนน สูงสุดของแต่ละเขตเลือกตั้งสองลำดับแรกเรียงตามลำดับ ทั้งนี้ โดยทั่วไปการคัดเลือกผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง ของพรรคการเมืองไม่ควรพิจารณาบุคคลอื่นนอกจากผู้มีคะแนนสูงสุดของแต่ละเขตเลือกตั้งสองลำดับแรก แต่ในกรณีฉุกเฉินก็ได้กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหา ประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้ และเพื่อให้ถ้อยคำมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๐ (๕) เป็นดังนี้ “ให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับ คะแนนของแต่ละเขตเลือกตั้งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๕๐ (๓) เป็นดังนี้ “เมื่อสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับรายชื่อผู้สมัครจากคณะกรรมการสรรหาแล้ว ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจัดการประชุม **ภายในสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับรายชื่อผู้สมัคร** เพื่อให้สมาชิก**ที่**ลงคะแนนเลือกผู้สมัครตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาส่งมา” และสอบถามว่า การกำหนดให้คณะกรรมการสรรหามีอำนาจพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับตามความในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง มีความเหมาะสมหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า การกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่พิจารณาให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองตั้งแต่ในช่วงต้นของกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาจทำให้เกิดความแตกแยกในพรรคการเมืองได้ จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้เสนอแนะข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้พิจารณาหลังจากที่สมาชิกพรรคการเมืองได้เลือกแล้ว

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะกรรมการสรรหาควรพิจารณาให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองหลังจากที่พ้นกำหนดเวลารับสมัครตามที่กำหนดไว้ (๒) ของร่างมาตรานี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพิจารณาตรวจสอบของคณะกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง เป็นการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเท่านั้น หากจะกำหนดให้คณะกรรมการสรรหา มีการพิจารณาให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ก็ควรกำหนดไว้ใน (๒) ของร่างมาตรานี้ แต่ทั้งนี้การกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องดังกล่าวก็อาจทำให้เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า การพิจารณาให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองของคณะกรรมการสรรหาอาจไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกับการเลือกของสมาชิกพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมาชิกพรรคการเมืองอาจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความชื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองก็ได้ และสอบถามว่า ความว่า “ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง” ในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง เป็นความที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดไว้เดิมใช่หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างเดิมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่ในการพิจารณารายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับการจากการเสนอชื่อ หรือสมัครด้วยตนเอง ก่อนส่งรายชื่อไปให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดำเนินการต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อความในร่างมาตรา ๔๙ เปลี่ยนแปลงไปจากหลักการเดิมที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ จึงอาจตัดความว่า “ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง” ในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง ออก

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หากจะตัดความว่า “ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง” ในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง ออก ก็ไม่ควรนำมากำหนดไว้ใน (๒) ของร่างมาตรานี้ เพราะไม่สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๙ เดิม

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า เหตุที่มีการกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง เพื่อให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการตรวจสอบในเบื้องต้นเท่านั้น ไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาคัดกรองหลังจากที่สมาชิกพรรคการเมืองได้ลงคะแนนเลือกแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาคัดกรองผู้ที่ไม่มีความสมบูรณ์และมีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหา มีอำนาจคัดกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการสรรหาเห็นว่าไม่มีความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต หรือคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองด้วย ทั้งนี้ ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมจริยธรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเลือกจากสมาชิกพรรคการเมืองสองลำดับแรกในแต่ละเขตเลือกตั้งหลังจากที่สมาชิกพรรคการเมืองเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว ส่วนการกำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมจริยธรรมในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคะแนนสูงสุดสองลำดับแรกอาจหมิ่นเหม่ต่อการถูกฟ้องร้องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การพิจารณาว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดมีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต หรือมีคุณธรรมจริยธรรมหรือไม่ เป็นเรื่องที่พิจารณาได้ยาก ทั้งนี้ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญน่าจะใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างเหมาะสม

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ได้ว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม” นั้น นำมาจากความในมาตรา ๒๕๘ ก. (๒) ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องดังกล่าว ก่อนที่สมาชิกพรรคการเมืองจะทำการเลือก เพื่อไม่ให้กระทบต่อการเลือกของสมาชิกพรรคการเมือง อันจะส่งผลให้สมาชิกพรรคการเมืองไม่มีส่วนร่วมในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างแท้จริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมและจริยธรรมในขั้นตอนที่กำหนดไว้ใน (๒) ของร่างมาตรานี้ เพื่อให้คณะกรรมการสรรหาทำการคัดกรองก่อนที่สมาชิกพรรคการเมืองจะดำเนินการเลือก

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่าเมื่อกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่ช่วงต้นของกระบวนการแล้ว ความใน (๒) ของร่างมาตรานี้จึงไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมและจริยธรรมอีก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเท่านั้น ส่วนความใน (๒) ของร่างมาตรานี้ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมและจริยธรรม จึงเสนอให้ตัดความว่า “ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความมีคุณธรรมและจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ” ในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง ออก และเสนอแก้ไขความใน (๒) ของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“(๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลารับสมัครตาม (๑) ให้คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้ง แล้วส่งรายชื่อผู้สมัครเฉพาะที่คณะกรรมการสรรหาเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความมีคุณธรรมจริยธรรมตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรคงความว่า “ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความมีคุณธรรมและจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ” ในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง ไว้ เพราะความดังกล่าวผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง อาจคงความว่า “ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความมีคุณธรรมและจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ” ไว้ตามเดิมก็ได้ แต่จะต้องให้อำนาจคณะกรรมการสรรหาที่จะไม่ส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการสรรหาพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้ไม่มีความรู้ความสามารถ หรือไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต หรือไม่มีคุณธรรมจริยธรรมไปให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้ด้วย จึงเสนอคงความว่า “ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความมีคุณธรรมและจริยธรรมตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ” ในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง ไว้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า การกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมจริยธรรมของผู้สมัครในร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง และ (๒) ของร่างมาตรานี้ น่าจะให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ผู้สมัครที่สาขาพรรคการเมืองหรือระดับแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมอบทั้งหมด ให้คณะกรรมการพรรค
 พรรคแล้วให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือระดับแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขต
 เลือกตั้งนั้นทราบ และให้ดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จนกว่าจะได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขต
 เลือกตั้งนั้น เว้นแต่กรณีที่พรรคพรรคตั้งส่งมอบเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่ขอส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นได้ทันตามระยะเวลาที่รับสมัครที่คณะกรรมการพรรค
 เลือกตั้งประจำจังหวัด พรรคการเมืองระดับแทนพรรคพรรคส่งมอบไม่ได้ แต่ต้องแจ้งเหตุให้ผู้สมัคร
 ทราบเป็นต้นไปไม่มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรคและคณะกรรมการสรรหา
 ในการประชุมร่วมกันนี้ที่ประชุมจะมีมติด้วยคะแนนเสียงสี่ในห้าให้ส่งผู้สมัครรายอื่นที่ได้ยื่นสมัครไว้แล้ว
 ตาม (๑) ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ต้องชี้แจงแสดงเหตุผลให้สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมือง
 ประจำจังหวัดและสมาชิกที่เกี่ยวข้องทราบ

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง ให้คณะกรรมการ
 สรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอรายชื่อสมาชิกผู้ซึ่งจะส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ในเขตเลือกตั้งนั้นซึ่งได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมด
 เท่าที่มีอยู่ ต่อที่ประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหา
 ผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อพิจารณาคัดเลือก โดยผู้ซึ่งจะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น
 จะต้องได้รับคะแนนเสียงสี่ในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดรวมกันเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการบริหาร
 พรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยในคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบนั้น
 ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยสี่สาขาพรรคการเมืองและคะแนน
 เสียงของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดอย่างน้อยสี่คน ซึ่งต้องครบตามภาคที่คณะกรรมการ
 เลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ วิธีการเสนอรายชื่อและการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน
 ข้อบังคับ”

มาตรา ๕๑

“มาตรา ๕๑ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
 ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสรรหากำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการเสนอชื่อบุคคลเป็นผู้สมัคร
 รับเลือกตั้งและมีหนังสือแจ้งไปยังคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทน
 พรรคการเมืองประจำจังหวัด และประกาศให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป

(๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลาเสนอชื่อจากกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง
 และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตาม (๑) ให้คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะ
 ต้องห้ามของผู้ได้รับการเสนอชื่อ และจัดทำบัญชีรายชื่อไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบลายชื่อ โดยคำนึงถึงผู้สมัครรับ
 เลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง แล้วส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวไปยัง
 สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๓) ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจัดการประชุมเพื่อให้
 สมาชิกลงคะแนนเลือกบุคคลในบัญชีรายชื่อตาม (๒) โดยให้สมาชิกลงคะแนนเลือกได้คนละไม่เกินสภารายชื่อ
 โดยการประชุมสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน หรือการประชุมตัวแทน
 พรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน เมื่อลงคะแนนเลือกเสร็จสิ้นแล้ว

ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดประกาศผลการนับคะแนนของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดนั้น แล้วรายงานไปยังคณะกรรมการสรรหาโดยเร็ว

(๔) ให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเรียงลำดับตามผลรวมของคะแนนที่ได้รับจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตาม (๓) โดยในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งลำดับที่หนึ่งและให้เรียงลำดับรายชื่อตามผลคะแนนดังกล่าวในลำดับถัดไปจนครบจำนวน ในกรณีที่คะแนนของบุคคลตามบัญชีรายชื่อเท่ากันให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ

(๕) ให้คณะกรรมการสรรหาส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตาม (๔) ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบด้วยให้ดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จนกว่าจะได้บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง เว้นแต่กรณีที่การสรรหาดังกล่าวจะเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ทันตามระยะเวลาการรับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อซึ่งได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ต่อที่ประชุมร่วมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ความเห็นชอบบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวเพื่อส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยต้องได้คะแนนเสียงสี่ในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดรวมกันเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และในคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบนั้นต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยสี่สาขาพรรคการเมืองและคะแนนเสียงของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดอย่างน้อยสี่คน ซึ่งต้องครบตามภาคที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และต้องแจ้งเหตุผลให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ วิธีการเสนอรายชื่อและการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในกรณีที่สมาชิกผู้ใดภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้ถือว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันตามที่กำหนดในข้อบังคับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งกับคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเป็นชุดเดียวกันหรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งกับคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเป็นชุดเดียวกัน และกระบวนการในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อจะมีการดำเนินการให้สมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนนในคราวเดียวกัน

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า เมื่อสมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาส่งไปให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อ

ดำเนินการให้สมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนนเลือกคนละสิบห้ารายชื่อแล้ว คณะกรรมการสรรหาจะทำการเรียงลำดับคะแนนเพียงอย่างเดียวเท่านั้นไม่สามารถจัดทำบัญชีรายชื่อใหม่ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า การได้มาซึ่งรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีที่มาอย่างไร

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจะมาจากการเสนอของกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด โดยบุคคลเหล่านี้จะเสนอรายชื่อมากกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อก็ได้ เมื่อได้รับรายชื่อมาแล้วก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาในการพิจารณาให้เหลือเพียงหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อโดยคำนึงถึงภูมิภาคและสัดส่วนชายหญิง จากนั้นจึงส่งไปให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดดำเนินการให้สมาชิกพรรคการเมืองลงคะแนนเลือกคนละสิบห้ารายชื่อ และประกาศผลการลงคะแนน จากนั้นก็ส่งคะแนนกลับมายังคณะกรรมการสรรหาเพื่อรวบรวมคะแนนทั้งหมดแล้วจัดเรียงลำดับตามคะแนนที่ได้รับจากการเลือกของสมาชิกพรรคการเมือง หากหัวหน้าพรรคการเมืองลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อก็ให้กำหนดรายชื่อไว้เป็นลำดับที่หนึ่งของบัญชีรายชื่อ ทั้งนี้ การไม่เห็นชอบกับรายชื่อที่ได้รับการเลือกจากสมาชิกพรรคการเมืองของคณะกรรมการสรรหาและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากคณะกรรมการสรรหาหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะไม่เห็นชอบกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ก็จะต้องไม่เห็นชอบกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งบัญชี

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมาชิกพรรคการเมืองจะสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อด้วยตนเองได้หรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า สมาชิกพรรคการเมืองไม่อาจสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ด้วยตนเอง หากสมาชิกพรรคการเมืองประสงค์จะเข้าสู่กระบวนการคัดเลือกก็ต้องให้กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเป็นผู้เสนอรายชื่อ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องร่วมกันเสนอรายชื่อหรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด แต่ละคนมีสิทธิเสนอรายชื่อได้อย่างเป็นอิสระคนละไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเสนอชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นจะต้องเสนอชื่อโดยมติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า กรรมการบริหารพรรคการเมืองแต่ละคนสามารถเสนอรายชื่อได้คนละหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อโดยไม่ต้องขอมติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ประธานกรรมการสอบถามว่า หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองแต่ละคนสามารถเสนอรายชื่อได้ไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อเหมือนกันใช่หรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองแต่ละคนสามารถเสนอรายชื่อได้ไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อเช่นเดียวกัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้

“(๑) ให้กรรมการบริหารพรรค หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด มีสิทธิเสนอรายชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยเสนอได้ไม่เกินคนละหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อ ต่อคณะกรรมการสรรหาที่ กำหนด ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ตามวัน เวลา และสถานที่ ในคราวเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีหนังสือแจ้งไปยังต้นขบวนพรรคบริหารพรรค พรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และพรรคที่ให้สมาชิกทราบ เป็นคราวทั่วไป ที่คณะกรรมการสรรหากำหนด”

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า เดิมร่างมาตรานี้ ไม่ได้กำหนดให้กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัดเสนอรายชื่อจำนวนเท่าใดไว้อย่างชัดเจน การกำหนดให้สามารถเสนอรายชื่อได้ไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อน่าจะเหมาะสมแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า รายชื่อที่กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเสนอนั้น อาจมีบางรายชื่อที่ซ้ำซ้อนกัน ซึ่งหากต้องการเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิในการเลือกมากยิ่งขึ้นก็ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อทั้งหมดไปให้สมาชิกพรรคการเมืองเลือก

- มีกรรมการสอบถามว่า นอกจากการเสนอรายชื่อด้วยตนเองของกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้ว กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดสามารถเสนอรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า วิธีการในการเสนอรายชื่อจะเป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๑) ของร่างมาตรานี้ กำหนดไว้เฉพาะเรื่องวัน เวลา และสถานที่เท่านั้น ไม่ได้กำหนดเรื่องของวิธีการในการเสนอรายชื่อไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้

“(๑) ให้กรรมการบริหารพรรค หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด มีสิทธิเสนอรายชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยเสนอได้ไม่เกินคนละหนึ่งร้อยห้าสิบบรายชื่อ ต่อคณะกรรมการสรรหาที่ กำหนด ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ตาม วัน ระยะเวลา และ สถานที่ ในคราวเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีหนังสือแจ้งไปยังต้นขบวน พรรคบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และ พรรคที่ให้สมาชิกทราบ เป็นคราวทั่วไป วิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด การกำหนดดังกล่าวให้แจ้งให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป ในการเสนอชื่อให้คำนึงถึงบุคคลจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง”

นอกจากนี้ หากต้องการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีโอกาสเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้อย่างเปิดกว้าง เมื่อคณะกรรมการสรรหาพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามแล้วจะต้องส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเสนอและไม่ซ้ำกันไปให้สมาชิกพรรคการเมืองเลือกทั้งหมด โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเลือกได้คนละสิบห้ารายชื่อ แล้วส่งผลการเลือกมาให้คณะกรรมการสรรหาจัดลำดับให้เหลือหนึ่งร้อยห้าสิบบคน จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่ได้รับคะแนนจากการเลือกของสมาชิกพรรคการเมือง เป็นการขัดกับหลักการที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาจกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดลำดับไว้หลังจากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนจากการเลือกของสมาชิกพรรคการเมือง ในส่วนของการส่งบัญชีรายชื่อไปให้สมาชิกพรรคการเมือง เลื่อนั้น ควรจัดลำดับตามตัวอักษรนำหน้าชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ยากต่อการสมยอมกัน

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาจะส่งไปให้สมาชิกพรรคการเมืองซ้ำซ้อนกัน จะต้องดำเนินการอย่างไร

- กระบวนการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกระบวนการภายในของพรรคการเมือง จึงควรปล่อยให้พรรคการเมืองบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในพรรค

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้ยุติก่อนว่าจะกำหนดให้เสนอรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองเลือกได้หรือไม่ หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเห็นว่าไม่ควรกำหนดห้าม ก็จะต้องกำหนดให้ชัดเจน เพราะหากกำหนดไว้ไม่ชัดเจนคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจเห็นว่าพรรคการเมืองไม่อาจเสนอรายชื่อซ้ำซ้อนกันได้ เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะมีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งกับแบบบัญชีรายชื่อเป็นคณะกรรมการสรรหาชุดเดียวกัน จึงอาจตรวจสอบพบว่ามีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งซ้ำซ้อนกัน คณะกรรมการสรรหาจึงอาจสอบถามความสมัครใจของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นก็ได้ว่าประสงค์จะมีรายชื่อเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหรือแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๕๑

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจชำนาญ
วิทยากรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมวิธีการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์